

Психодіагностика та корекція у роботі з дітьми з РАС і СДУГ

МАРІЯ УСТІНОВА

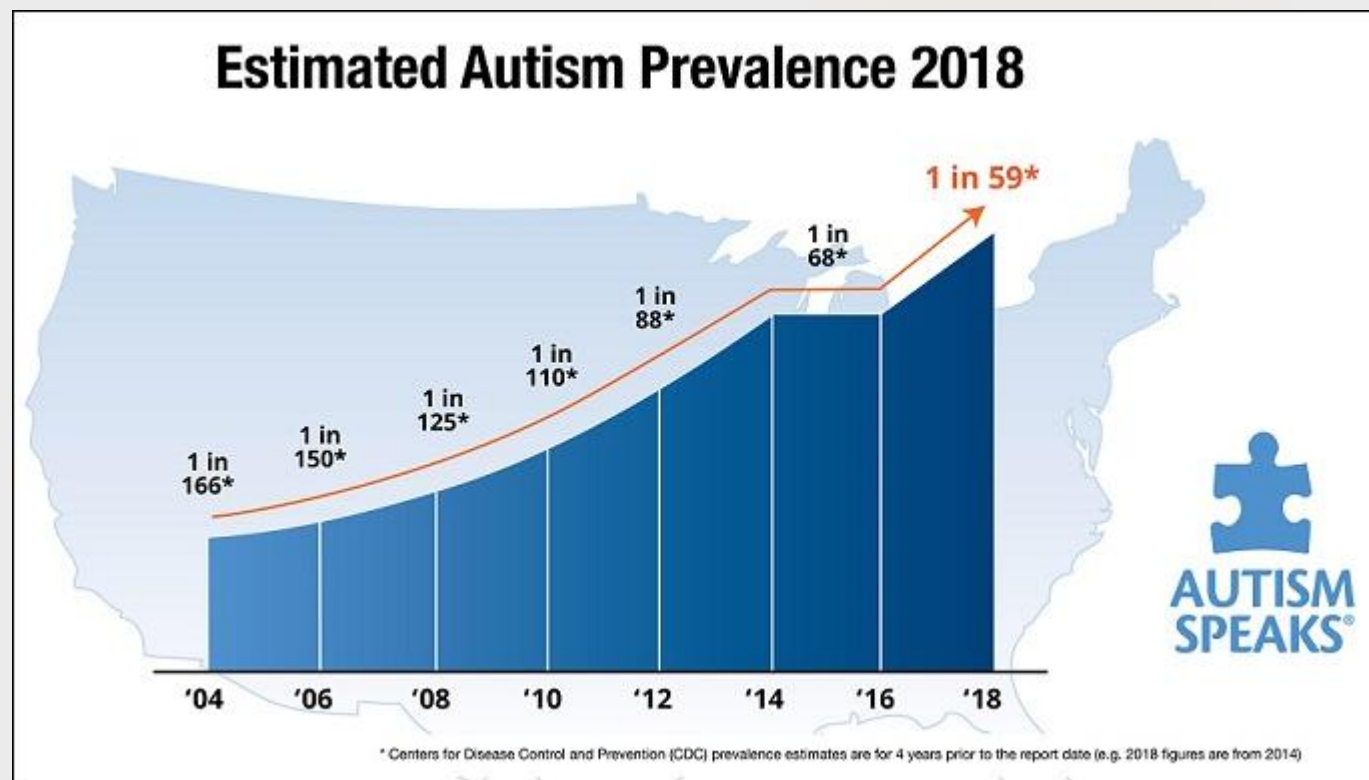
АСПІРАНТ КАФЕДРИ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОДІАГНОСТИКИ КНУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Психодіагностичні методики в роботі з дітьми з РАС

- ▶ Опис структури виявлених психічних властивостей (зокрема у вигляді профілю) та можливий прогноз майбутньої поведінки людини;
- ▶ Становлення наявності, у людини тієї чи іншої, психологічної властивості чи особливої поведінки.
- ▶ Визначення міри розвитку даної властивості, її вираз в певних кількісних та якісних показниках.

Діагностику та лікування РАС в Україні рекомендується проводити відповідно до вимог **Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Розлади аутистичного спектра (розлади загального розвитку)».**

- ▶ Кількість пацієнтів із РАС, які перебувають на обліку в Україні, зросла з 662 осіб у 2005 році до 7491 пацієнта в 2017 році. (Марценковський І.А., Марценковська І.І.)

Розлади аутистичного спектру (Код МКХ-10: F84.0-9)

Критерій А

- ▶ -соціально-емоційна взаємність
- ▶ -невербальна соціальна комунікація
- ▶ -соціальні відносини

Критерій В

- ▶ - стереотипні або повторювані рухи, мовлення чи використання об'єктів
- ▶ -ритуалізовані форми поведінки, слідування поведінковим схемам
- ▶ -обмежені та фіксовані інтереси
- ▶ ї- незвичні сенсорні реакції\інтереси.

Вибір діагностичного інструменту як основа подальшої корекційної роботи.

Інформація про інструментарії для дослідження первазивного розвитку

Скринінгові процедури для дослідження розвитку

- ▶ 1. CHAT.
- ▶ 2. M-CHAT (вік – 16-30 місяців).
- ▶ 3. CASD (скринінг дітей 1-16 років).
- ▶ 4. Опитувальник для дітей «CSBS DP™ Infant-Toddler Checklist» (скринінг малюків);
- ▶ 5. ASQ (скринінг дітей і дорослих).
- ▶ 6. CAST (скринінг дітей 4-11 років).
- ▶ 7. ASDS (скринінг дітей 5-18 років).
- ▶ 8. SCQ (скринінг дорослих та дітей від 4 років).
- ▶ 9. CARS-2.

Базові інструментарії для діагностики та динаміки аутистичних розладів

- ▶ 1. ADI-R.
- ▶ 2. ADOS.
- ▶ 3. CARS 2.

Додаткові інструментарії

Когнітивне функціонування та шкільні навички (кількісне оцінювання)

- ▶ 1. BSID-II.
- ▶ 2. WPPSI-IV.
- ▶ 3. SBT-4.
- ▶ 4. MSEL.
- ▶ 5. KABC.
- ▶ 6. M-P-R.

Когнітивне функціонування (якісне оцінювання)

- ▶ 1. Профіль розвитку II «Скринінгові інструментарії для оцінювання загального розвитку.
- ▶ 2. Профіль благополуччя передумов навчання для розвитку у дітей віком до 36 місяців, переглянуте видання.

Оцінювання рівня соціальної адаптації (адаптивної поведінки)

- ▶ 1. Оцінювання рівня розвитку адаптивної поведінки належить до основних засобів клініко-діагностичної програми. З цією метою може проводитися оцінювання за VABS. Шкала валідна у дітей віком від 0 до 18 років, у дорослих – від 19 до 99 років.
- ▶ 2. SIB-R.
- ▶ 3. ASQ: SE.

Інші додаткові інструментарії клініко-діагностичної програми

У дітей із PAC при діагностиці особливостей сенсорних, когнітивних, моторних, мовних, комунікативних, ігрових та адаптаційних порушень додатково можна використовувати інший формалізований діагностичний інструментарій.

Для оцінювання поведінки

- ▶ 1. BOS.
- ▶ 2. EOS.

Для оцінювання мовленнєвого розвитку

- ▶ 1. ROWPVT.
- ▶ 2. EOWPVT.
- ▶ 3. SICD-R.
- ▶ 4. PRE-CELF.
- ▶ 5. PLS.
- ▶ 6. RDLS.

Для оцінювання сенсорного розвитку та сенсорних порушень

- ▶ 1. Сенсорний профіль для дітей у віці 3-10 років.
- ▶ 2. Сенсорний профіль малюків.
- ▶ 3. Аналіз сенсорної поведінки.

Інструментарії для спеціального скринінгу, які доступні в Україні.

- ▶ ADI-R.
- ▶ ADOS-2.
- ▶ The Modified Checklist for Autism in Toddlers (M-CHAT)
- ▶ (Checklist for Autism in Toddlers – CHAT)
- ▶ CASD (скринінг дітей від 1 до 16 років).
- ▶ SCQ (скринінг дітей та дорослих від 4 років).
- ▶ STAT — The Screening Test for Autism in TwoYear-Olds,
- ▶ WISC-IV.
- ▶ Міжнародна шкала продуктивності Leiter-3.
- ▶ PEP-3.
- ▶ Шкала Бейлі для оцінювання розвитку малюків II (Bayley Scales of Infant Development-II).
- ▶ Шкала Мюллен для оцінювання передумов формування шкільних навичок (Mullen Scales of Early Learning).
- ▶ Conners-3

Особливості проведення тестування з дітьми що мають РАС, СДУГ

ПРОЯВИ	РАС	СДУГ
неуважність	+	+
Проблеми контролю імпульсів	+	+
Проблеми сенсорної обробки інформації	+	+
Соціальна незграбність	+	+
Проблеми координації та рівноваги	+	+
Бідність виконавчих функцій	+	+
Вузькі інтереси	+	
Дуже широкий спектр інтересів		+
Важко слідують розкладу		+
Ригідна прив'язаність до розкладу	+	

Практичне завдання: огляд двох випадків визначення основних мішеней корекційної роботи, спираючись на результати діагностики.

▶ **Стать: чоловіча**

Вік: 6 років

▶ **Скарги батьків:** складнощі концентрації уваги, стимульні рухи.

Анамнез:

- ▶ вагітність та пологи протікали без ускладнень, моторний та мовленнєвий розвиток у межах норми. Спостерігались труднощі з самостійним одяганням, користуванням горщиком
- ▶ вибірковість у їжі, мовленнєві труднощі, сильне бажання смоктати, порушення сну, страх темноти.
- ▶ Спостерігається у Психоневрологічній лікарні з діагнозом «розумова відсталість».

Запит: діагностика розумових здібностей.

Міжнародна Шкала Продуктивності Лейтера - Третє видання

Загальний бал невербального інтелекту – 92 бали (довірчий інтервал 86-98 балів) що відповідає середньому рівню інтелектуального розвитку.

- ▶ **Швидкість обробки інформації - 63 бали (довірчий інтервал 57-71 бал).**
- ▶ **Невербальна пам'ять – 89 балів (довірчий інтервал 79-99 балів).**

За рейтинговою шкалою спостережень отримані наступні результати:

- ▶ **Когнітивна \ Соціальна шкала – 81 бал.**
- ▶ **Емоції \ Регуляція – 90 балів.**

результати шкал спостережень для діагностики аутизму ADOS-2, Модуль 3

- ▶ За результатом діагностики отримано 12 балів, що відповідає **діагностичній групі «аутизм» з помірним рівнем прояву симптомів порівняно з іншими дітьми з РАС.**
- ▶ Які рекомендації?

▶ **Стать: чоловіча**

Вік: 7 років

▶ **Скарги батьків:** неуважний на уроках, відволікається, не може робити домашнє завдання без нагляду. Погані оцінки в школі.

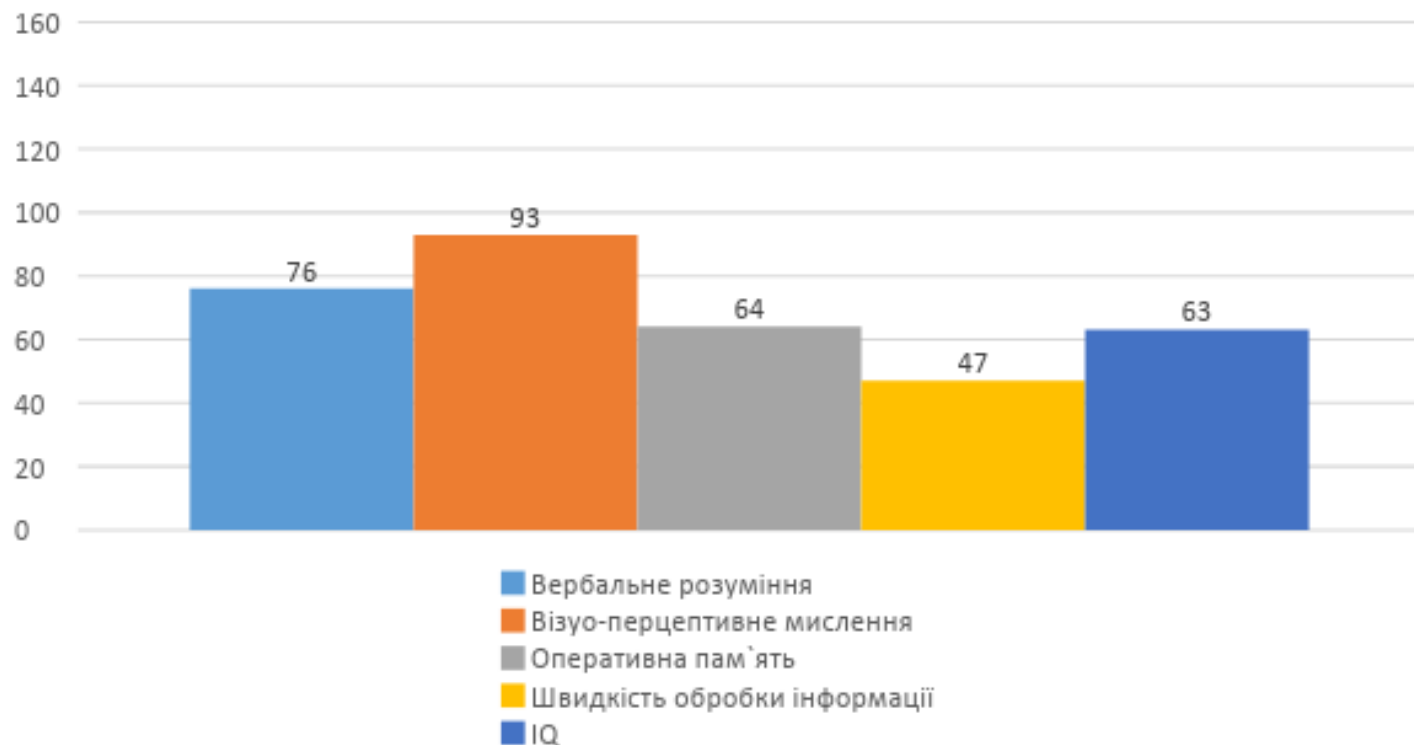
Результати діагностики за тестом інтелекту WISC-IV

Загальний показник IQ – 63 бали (довірчий інтервал 59-71).

Такий розподіл балів свідчить про специфічні порушення у сфері швидкості обробки інформації та оперативної пам'яті, такі результати можуть свідчити про специфічні порушення, а не розумову відсталість дитини.

Для оцінки рівня інтелектуальних процесів обрано показник GAI –це індекс загальних здібностей, без урахування тестів на оперативну пам'ять та швидкість обробки інформації – він становить 85 балів.

Профіль індексів та IQ

Список використаних джерел:

1. Diagnostic and statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5), psychiatry.org
2. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації. *Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15 червня 2015 р. № 341*
3. Марценковский И.А. Возможности профилактики, особенности диагностики и лечения расстройств из спектра аутизма (резюме по итогам десятилетней программы исследований) // *Здоров'я України*. — 2012. — № 1. — С. 66-68.